

SUOMEN
PRESIDENTIT

OPETTAJAN OPAS

OPETTAJAN OPAS

SUOMEN ITSENÄISYYDEN AIKA PRESIDENTTIEMME KAUTTA, ILMIÖPOHJAINEN OPETUSKOKONAISUUS

KOHDERYHMÄ 6–9 -luokkalaiset, lukiolaiset, ammattikoululaiset, kerhot, opintopiirit, Suomeen muualta muuttaneet ns. uussuomalaiset

AINEET Yhteiskuntaoppi, historia, äidinkieli, kotitalous, kuvaamataito, musiikki

IDEA JA TAVOITE

- ✓ Avata Itsenäisen Suomen tarina niiden *henkilöiden* kautta, jotka ovat olleet aitiopaikalla ja vallan kahvassa Suomea rakennettaessa ja sen olemassaoloa puolustettaessa.
- ✓ Ymmärtää, että yhteisten asioiden hoitaminen eli politiikka on tärkeää ja monimutkaista (demokratiakasvatus).
- ✓ Lisätä arvostusta, rakkautta ja kiinnostusta Suomea kohtaan.
- ✓ Oppia ymmärtämään omat oikeutensa, velvollisuutensa ja vaikutusmahdollisuutensa kansalaisena.

MITEN

- ✓ Katsotaan yhdessä alustuksena pdf-esitys *Itsenäisen Suomen historia lyhyesti*.
- ✓ Jaetaan oppilaat ryhmiin, kukin ryhmä saa yhden presidentin.
- ✓ Ryhmä katsoo lyhytfilmin omasta presidentistään.
- ✓ Ryhmä vastaa kysymyksiin, vastaukset löytyvät kunkin presidentin tekstiosuudesta.
- ✓ Ryhmä tekee muita oman presidenttinsä aikakauteen liittyviä tutkimuksia tavallisen ihmisen arkeen liittyen ja haastattelee sen ajan aikalaisia esim. paikallisessa palvelutalossa.
- ✓ Kokoaminen ja esittäminen muille oppilaille/koululle ryhmän valitsemalla tavalla. Esityksen yhteydessä näytetään aluksi lyhytfilmi omasta presidentistä.

KYSYMYKSET JOKAISESTA PRESIDENTISTÄ

1 MINKÄLAISISTA KOTIOLOISTA PRESIDENTTI LÄHTI ELÄMÄNTAIPALEELLEEN? MINKÄLAINEN SUOMI OLI SILLOIN?

- ✔ Onko jollain teistä elossa sukulainen, joka eli silloin? Voisiko häntä haastatella? Mitä omat isovanhemmat muistavat vanhempiensa kertoneen?
- ✔ Minkälaista oli lasten elämä silloin?
- ✔ Mitä ruokia syötiin?
- ✔ Mitkä sairaudet uhkasivat, mihin kuoltiin, mikä oli elinikäennuste? Entäpä lapsikuolleisuus?
- ✔ Minkälainen sosiaaliturva ja terveydenhuolto maassamme oli?
- ✔ Entäpä kouluolot? Pääsivätkö kaikki opiskelemaan sinne, minne halusivat?
- ✔ Minkälaista musiikkia kuunneltiin, miten vietettiin vapaa-aikaa? Paljonko vapaa-aikaa oli?

2 MITÄ KAIKKEA PRESIDENTTI TEKI ENNEN PRESIDENTIKSI RYHTYMISTÄÄN?

- ✔ Mitkä aiemmat kokemukset ohjasivat häntä tai auttoivat häntä työssä yhteiskunnan hyväksi?
- ✔ Miksi arvelet hänen valinnee juuri sen puolueen, johon hän liittyi?
- ✔ Miten hän edisti Suomen asiaa politiikassa ennen presidenttiaikaa?
- ✔ Onko näillä asioilla vaikutusta tämän päivän Suomeen?

3 MINKÄLAINEN OLI HÄNEN ITSENSÄ PERUSTAMA PERHE?

- ✔ Mistä löytyi puoliso, montako lasta he saivat, missä he asuivat?

4 MITÄ SUURTA JA TÄRKEÄÄ SAATIIN AIKAISEKSI SILLOIN, KUN HÄN OLI PRESIDENTTINÄ?

- ✔ Miten se on vaikuttanut tämän päivän Suomeen?

5 MITEN PRESIDENTTI NÄKYI TÄMÄN PÄIVÄN SUOMESSA (NIMISTÖSSÄ, MUISTOMERKKINÄ JNE.)

6 MISTÄ PIDIT TÄSSÄ PRESIDENTISSÄ?

7 MISTÄ ET PITÄNYT?

PRESIDENTTIKOHTAISET ERITYISKYSYMYKSET

→ OPETTAJA VALITSEE OPPILAAN IKÄRYHMÄÄN SOPIVAT

**KAARLO JUHO
STÅHLBERG**

LAKIEN LAATIJA, SUOMEN
HALLITUSMUODON ISÄ

- ✓ Miksi pitää olla perustuslaki? Mitä se ohjaa?
 - ➔ Mitä tapahtuisi, jos ei olisi perustuslakia?
 - ➔ Mitkä lait muodostivat Suomen perustuslain ennen vuotta 2000?
 - ➔ Mikä muuttui vuoden 2000 perustuslaissa?
 - ➔ Mikä rooli on eduskunnan perustuslakivaliokunnalla?
 - ➔ Mitä ”perustuslakia” perheessasi noudatetaan? Entäpä koulussasi?
- ✓ Mitä suuria asioita Ståhlberg joutui ratkaisemaan sisällissodan jälkeen?
- ✓ Miksi sisäministeri Ritavuori murhattiin?

**LAURI KRISTIAN
RELANDER**

DIPLOMAATTISTEN
SUHTEIDEN LUOJA

- ✓ Montako ulkomaanvierailua presidentti Relander teki? Entä montako Tarja Halonen?
- ✓ Mitä tarkoittaa diplomatia?
- ✓ Mitä hyötyä meille on kansainvälisestä yhteistyöstä?
- ✓ Mihin kansainvälisiin yhteisöihin Suomi kuuluu ja miksi?
- ✓ Missä maissa Suomella on suurlähetystö?
- ✓ Mitkä ominaisuudet ovat hyviä henkilöllä, joka tekee kansainvälistä yhteistyötä, kuten esimerkiksi presidentti?

PEHR EVIND SVINHUFVUD

SUOMEN ITSENÄISYYDEN ISÄ,
KONFLIKTIEN RATKAISIJA

- ✔ Mikä oli tilanne Suomessa, ja Euroopassa, kun Svinhufvud lähti hakemaan tunnustusta Suomen itsenäisyydelle kansankomissaareilta Neuvosto-Venäjällä?
- ✔ Suomen sisällissota syttyi itsenäisyytemme alkumetreillä ja on surullisinta historiaamme, mitkä tahot ottivat yhteen ja miksi?
- ✔ Mistä johtui, että valkoiset voittivat?
- ✔ Sodan seuraukset olivat vakavat, mitä olisi voitu tehdä toisin sodan jälkimainingeissa?
- ✔ Svinhufvud kukisti omalla auktoriteetillaan Mäntsälän kapinan. Mitkä voimat siinä olivat vastakkain?

KYÖSTI KALLIO

KANSAKUNNAN
EHEYTTÄJÄ

- ✔ Kyösti Kallio ei ollut opiskellut ylioppilaaksi eikä opiskellut yliopistossa. Mistä hän sai oppia ja sivistystä itselleen? Tutustu syvällisemmin näihin liikkeisiin. Mitä niistä on jäljellä?
- ✔ Ns. torpparilailla ja Lex Kalliolla oli kansaa yhtenäistävät vaikutukset. Tutustu lakeihin ja pohdi, miksi ne olivat hyväksi Suomelle?
- ✔ Sisällissodan jälkeen Kallio piti Nivalan kirkossa poikkeuksellisen ja huomiota herättäneen puheen. Mitä puhe käsitteli? Miten se otettiin vastaan?
- ✔ Kallion kuolema oli hyvin dramaattinen – etsi tietoa, miten se aikanaan uutisoitiin ja minkälaiset olivat hänen hautajaisensa?

RISTO RYTI

KRIISIAJAN
KYLÄHERMOINEN
JOHTAJA

- ✔ Suomen pankissa työskennellessään Ryti piti maamme talouden kurissa. Miksi meillä on Suomen pankki ja miten se eroaa tavallisista liikepankeista?
- ✔ Ryti allekirjoitti ns. Ribbentrop -sopimuksen Saksan kanssa. Mitä olisi tapahtunut, jos tätä sopimusta ei olisi ollut?
- ✔ Sodan jälkeen Ryti kuitenkin tuomittiin vankilaan sotasyllisenä. Miksi?
- ✔ Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa toimi valvontakomissio. Mikä se oli? Kauanko se oli Suomessa?
- ✔ Mitä mieltä Suomen kansa oli Rytin vangitsemisesta?
- ✔ Sodan jälkeen oli asutettava yli 400 000 ihmistä, Karjalan siirtoväki. Miten tämä hoidettiin?

GUSTAF MANNERHEIM

SOTIEMME YLIPÄÄLLIKÖ

- ✔ Millä kaikilla rintamilla Mannerheim oli saanut sotakokemusta palvellessaan Venäjän armeijassa?
- ✔ Mannerheim ei kuulunut mihinkään puolueeseen, mutta hän oli istunut valtiopäivillä. Missä ominaisuudessa ja milloin?
- ✔ Minkälaisessa henkilökohtaisessa tilanteessa Mannerheim oli silloin, kun Svinhufvud palkkasi hänet sisällissodan valkoisten ylipäälliköksi?
- ✔ Mannerheim lähti heti sisällissodan jälkeen Eurooppaan ajamaan Suomen asiaa. Mitä hän toi sieltä tuliaisina?
- ✔ Hän oli myös Suomen valtionhoitajana seitsemän kuukautta, mitä hän sai silloin aikaiseksi?
- ✔ Vuonna 1931 Mannerheim sai presidentti Svinhufvudilta uuden tehtävän. Mikä se oli?
- ✔ Miksi sodanaikainen Päämaja oli Mikkelissä?
- ✔ Miten Mannerheimistä tuli presidentti ja mitkä olivat hänen suurimmat saavutuksensa presidenttiaikana?

JUHO KUSTI PAASIKIVI

TOSIASIAT TUNNUSTAVA
REALISTI

- ✔ Miksi Paasikivi oli niin taitava asioidessaan venäläisten kanssa?
- ✔ Miksi Tarton rauha 1920 oli tärkeä suomalaisille?
- ✔ Mitä Suomen kohtalosta määriteltiin Pariisin rauhassa 1947?
- ✔ Miksi Suomesta oli luovutettu alueita Neuvostoliiton käyttöön? Mitä nämä alueluovutukset merkitsivät siellä asuneille ihmisille?
- ✔ Mitä vaikutusta YVA-sopimuksella oli Suomen talouselämään ja politiikkaan yleisesti?
- ✔ Mihin kansainvälisiin järjestöihin Suomi liittyi Paasikiven aikana ja mitä merkitystä sillä oli Suomelle?
- ✔ Mitä tapahtui, kun Neuvostoliitto luovutti Porkkalan takaisin?

URHO KEKKONEN

SUOMEN PITKÄAIKAISIN
VALLANKÄYTTÄJÄ

- ✔ Mikä Suomen sisällissodassa tehty teko painoi Kekkonen omaatuntoa läpi hänen elämänsä?
- ✔ Mikä oli Etsivä Keskuspoliisi, jossa Kekkonen työskenteli?
- ✔ Onko meillä nykyisin jotain vastaavaa?
- ✔ Missä vaiheessa Kekkonen ymmärsi, että oli parasta olla hyvissä väleissä Neuvostoliiton kanssa?
- ✔ Kekkonen aikana elettiin ns. kylmän sodan aikaa. Mitä tämä tarkoittaa?
- ✔ Miten oli mahdollista, että Kekkonen valittiin poikkeuslailla presidentiksi vuonna 1973?
- ✔ Tutustu ETYKiin vuonna 1975. Mikä oli huippukokouksen merkitys maailmalle? Entäpä Suomelle ja Kekkoselle?
- ✔ Kekkonen kiersi paljon maakunnissa, matkusteli ulkomailta ja hänellä oli hyvin laajat verkostot. Etsi hauskoja tarinoita Kekkosesta.

MAUNO KOIVISTO

HARKITSEVA
POHDISKELIJÄ

- ✔ Koivisto osallistui toiseen maailmansotaan sotilaana. Miten sodan kokemukset vaikuttivat hänen ajattelutapaansa?
- ✔ Koiviston ollessa ensimmäistä kertaa pääministerinä tapahtui Tšekkoslovakian miehitys 1968, joka järkytti Koivistoa ja koko maailmaa suuresti. Mistä oli kysymys?
- ✔ Koiviston 1. hallituskaudella suuria yhteiskuntapoliittisia muutoksia olivat keskiolulaki sekä aborttilaki. Miten nämä muuttivat yhteiskuntaa?
- ✔ Kekkonen yritti kaataa Koiviston hallituksen. Miten Koivisto esti sen?
- ✔ Miten presidentinvaalikäytäntö muuttui vuonna 1988? Mikä muu presidenttiyttä koskeva asia muuttui?
- ✔ Koivisto katsoi presidenttinä ollessaan 1990, että inkerinsuomalaisia voitaisiin pitää paluumuuttajina. Keitä ovat inkerinsuomalaiset ja miten he integroituivat Suomeen? Vertaa tätä prosessia nykyiseen maahanmuuttopolitiikkaan.
- ✔ Mitä muutoksia tapahtui Suomen politiikassa, kun Neuvostoliitto hajosi vuonna 1991?

MARTTI AHTISAARI

KOSMOPOLIITTINEN
RAUHANTEKIJÄ

- ✔ Minkälaisista oloista Martti Ahtisaari lähti maailmalle?
- ✔ Miten hänen kansainvälinen uransa eteni?
- ✔ Mikä on hänen tunnetuin saavutuksensa rauhantekijänä?
- ✔ Miten Suomen liittyminen Euroopan Unioniin Ahtisaaren aikana on muuttanut Suomea?
- ✔ Miten Martti Ahtisaari on jatkanut rauhantyötään presidenttikautensa jälkeen?
- ➔ Kerro CMI:n toiminnasta.
- ➔ Kerro, miksi Ahtisaari sai Nobelin rauhanpalkinnon.

TARJA HALONEN
VOIMAKASTAHTOINEN
MAAN ÄITI

- ✔ Miten presidentin valtaoikeudet muuttuivat Halosen aloittaessa virkakautensa vuonna 2000?
- ✔ Myös Suomen perustuslaki muuttui vuonna 2000, miten?
- ✔ Ennen presidentiksi tuloaan Halonen toimi useissa yhteiskunnallisissa järjestöissä. Valitse niistä kaksi ja tutustu niiden toimintaan.
- ✔ Halonen johti Yhdistyneiden kansakuntien globalisaation sosiaalista ulottuvuutta selvittävää komissiota. Mitä siis tämä komissio oikein tutki? [LUE RAPORTTI TÄÄLTÄ](#)
- ✔ Halonen otti puheissaan esille mm. vanhusten aseman ja uusköyhyyden. Mitä tiedät näistä asioista ja miten niitä voisi paremmin hoitaa?
- ✔ Toteutuuko naisten ja miesten tasa-arvo tämän päivän Suomessa? Miten Suomi vertautuu miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon koko maailmassa?

ILMIÖPOHJAISEN TARKASTELUN AVUKSI

📍 OPITTAVA ASIA	📖 OPPIAINE	➡ MITÄ TEHDÄÄN, MISTÄ OTETAAN SELVÄÄ
<ul style="list-style-type: none">✔ presidentin henkilö ja hänen yhteiskunnalliset saavutuksensa✔ aikakauteen tutustuminen	<ul style="list-style-type: none">✔ historia, yhteiskuntaoppi✔ maantieto	<ul style="list-style-type: none">✔ Tutustutaan presidenttiin WWW.SUOMENPRESIDENTIT.FI -sivuston kautta.✔ Tutustutaan aikakauteen WWW.ITSENAISYYS100.FI -sivuston kautta.✔ Tutustutaan Yle Areenan ohjelmaan HYVINVOINTIA RAKENTAMASSA.✔ Etsitään vastaukset kunkin presidentin erityiskysymyksiin.✔ Haastatellaan iäkkäitä sukulaisia ja kirjataan heidän muistojaan ylös tai tallennetaan niitä äänitiedostoiksi.✔ Miten Suomen historia ja geopoliittinen asema vaikuttivat maamme kehitykseen?✔ Miten Suomen maatalous, teollisuus ja muu talous kehittyi?
<ul style="list-style-type: none">✔ kunkin aikakauden ruokiin tutustuminen, miten selvittiin esim. pula-aikana ja säännöstelyn aikana✔ kotitalousneuvontaan tutustuminen✔ neuvolatoiminnan historiaan tutustuminen	<ul style="list-style-type: none">✔ kotitalous	<ul style="list-style-type: none">✔ Tutkitaan vanhoja keittokirjoja.✔ Tehdään vanhan ajan ruokia.✔ Tutustutaan kotitalousneuvontaan, Työtehoseura, Martat, Maatalousnaiset, neuvolat ja pohditaan, miten ne ovat vaikuttaneet perheiden hyvinvointiin. Onko niillä roolia vielä nykyaikakanakin?✔ Haastatellaan isovanhempia ja opetellaan tekemään heidän kanssaan "entisajan" ruokia tai leivonnaisia.

📍 OPITTAVA ASIA

- ✔ aikakauden kirjallisuuteen, teatteriin ja elokuvaan tutustuminen

- ✔ aikakauden taiteeseen tutustuminen

📖 OPPIAINE

- ✔ äidinkieli

- ✔ kuvaamataito ja musiikki

➡ MITÄ TEHDÄÄN, MISTÄ OTETAAN SELVÄÄ

- ✔ Mitkä kirjat muuttivat Suomea, ns. aikakausiromaanit, mitä lapset lukivat, mitä heille luettiin?
- ✔ Suomen tärkeimmät kirjat, jotka ovat vaikuttaneet meihin pysyvästi ja jotka kaikkien suomalaisten tulisi lukea.
- ✔ Teatteri ja elokuvat: meneekö paikkakunnallanne joku näytelmä, joka kuvaisi tiettyä aikakautta?
- ✔ Vuokratkaa vanha filmi tai tutkikaa, mitä Ylen Elävästä arkistosta löytyy kyseiseltä aikakaudelta.
- ✔ Haastatelkaa iäkkäitä sukulaisia.
- ✔ Helsinki: vierailu Kaupunginmuseossa ja siellä erityisesti koulumuseossa
- ✔ Ateneumin näyttely Suomen taiteesta.
- ✔ Helsingin taidemuseon modernismi-näyttely
- ✔ Muissa kaupungeissa olevat näyttelyt, joissa on jokin itsenäisyyteen liittyvä aihe.
- ✔ Aikakauden populaariin ja klassiseen musiikkiin tutustuminen.
- ✔ Suuret suomalaiset säveltäjät ja heidän roolinsa.
- ✔ Suomalaiset taiteilijat Suomessa ja maailmalla.
- ✔ Miten taide ja musiikki ovat edesauttaneet suomalaisten kansallistuntoa?

HYÖDYLLISIÄ LÄHTEITÄ

- ✓ WWW.ITSENAISYYS100.FI
- ✓ Yle Areena: [HYVINVOINTIA RAKENTAMASSA](#)
- ✓ Ylen Elävä arkisto
- ✓ WWW.FINNA.FI (historialliset kuvat)
- ✓ presidenttien nettisivut ja museot
- ✓ WWW.KANSALLISBIOGRAFIA.FI
- ✓ Ilta-Sanomien itsenäisyysliitteet

MUISTOKSI/LOPPUTUOTTEEKSI ESIMERKIKSI

- ✓ aikajana koulun käytävälle kuvien ja tekstien avulla
- ✓ näytelmä
- ✓ kuunnelma
- ✓ multimediaesitys, jossa on kuvia ja musiikkia

KOKO PROJEKTIN LOPUSSA
YHDESSÄ POHDITTAVAKSI

Olisiko minusta presidentiksi? Mitä minulta vaadittaisiin ja mitä minun tulisi ottaa huomioon, jos olisin Suomen presidentti?